

Jerzy Jarowiecki

Działalność dydaktyczna i naukowa Samodzielnego Zakładu Bibliotekoznawstwa Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie w roku akademickim 1983/84*

Rok akademicki 1983/1984 stanowił zamknięcie trzyletniej działalności organizacyjnej, dydaktycznej i naukowej Samodzielnego Zakładu Bibliotekoznawstwa. Utrwalały się poczynania wynikające z przyjętych planów modernizacji procesu dydaktycznego, rozwoju organizacyjnego Zakładu, w zakresie intensyfikowania działalności badawczej oraz kształcenia i podnoszenia kwalifikacji kadry. Zakład zmuszony został do pokonywania trudności związanej z rekrutacją studentów i uruchamianiem pierwszego roku studiów, o czym w dalszej części niniejszego sprawozdania.

STRUKTURA ZAKŁADU - DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

W roku akad. 1983/84 przeprowadzono zmiany strukturalne w Zakładzie. Zarządzeniem nr R-13/83 Rektora WSP w Krakowie z dnia 21 września 1983 roku powołano do życia dwa zespoły naukowo-dydaktyczne wraz ze stałymi pracownikami: Zespół i Pracowania Historii Książki i Bibliotek (Kierownik: doc. dr hab. Wacława Szelińska - 9 osób, w tym 2 docentów, 3 adiunktów); Zespół i Pracowania Czasopiśmiennictwa Polskiego i Zagadnień Wydawniczych (Kierownik: doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki - 15 osób, w tym 1 docent, 5 adiunktów).

tów. Zespoły podjęły część zadań realizowanych dotąd całościowo przez Zakład, przyjmując opiekę nad przedmiotami i specjalizacjami, seminariami, praktykami zawodowymi, prowadząc sprofilowane badania.

Ważną rolę w organizacji poczynił Zakład odgrywały zebrania metodyczno-organizacyjne (odbyto 13 zebrań protokołowanych), na których przedyskutowano nową strukturę, organizację roku akademickiego, programy i formy zajęć dydaktycznych na różnych poziomach i formach studiów, wycieczki i program obozu naukowego, działalność wychowawczą wśród młodzieży, plan wydawniczy, sprawy rozwoju kadry, organizację kursu przygotowawczego na studia dzienne i zaoczne, statut Uczelni, formy współpracy z różnymi ośrodkami naukowymi.

Przygotowaniem materiałów na zebrania ogólne pracowników oraz opiniowaniem spraw rozwoju kadry i jej wykorzystaniem zajmowało się Kolegium w składzie: doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki (Kierownik Zakładu), doc. dr hab. Wacława Szelińska, doc. dr hab. Irena Bar-Swięch, adiunkci: dr Maria Jazowska-Gumulska (Kierownik II Studium Podyplomowego), dr Michał Zięba (Kierownik II Studium Podyplomowego), mgr Bożena Pietrzyk - przedstawiciel POP PZPR, mgr Barbara Góra - przedstawiciel ZNP, mgr Anna Faber - przedstawiciel młodych pracowników nauki. Odbyło się 15 protokołowanych posiedzeń.

W roku akad. 1983/84 różnymi odcinkami pracy w Zakładzie zajmowali się:

a) studia dla pracujących - ad. dr Maria Jazowska-Gumulska,

b) praktyki zawodowe - ad. dr Maria Radwańska, st. asyst. mgr Grażyna Wrona,

c) Koło Naukowe "Bibliolog" - doc. dr hab. Wacława Szelińska.

Funkcje opiekunów grup studenckich na studiach dzien-

nych pełnili: mgr Bożena Pietrzyk (I rok), mgr Anna Faber (II rok), mgr Barbara Góra (III rok), mgr Marek Pieczonka (IV rok); na studiach zaocznych: mgr Hanna Batorowska (II rok), mgr Jerzy Ossowski (III rok), dr Maria Jazowska-Gumulska (IV rok).

W okresie opisywanym nastąpiły zmiany kadrowe: przestała pracować st. kust. dypl. ad. dr Zofia Sokół (1/2 et.); na stanowisku adiunkta 1/2 etatu zatrudniono dr Danutę Adamczyk (WSP Kielce), asystentem stażystą został mgr Wiesław Magiera; przestał zaś być asystentem mgr Leszek Żyła. Na urlopach przebywali: mgr Halina Broda, mgr Ewa Wójcik (urlop wychowawczy).

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZA

Samodzielny Zakład Bibliotekoznawstwa zorganizował i prowadził proces dydaktyczno-wychowawczy na studiach dziennych według planu pięcioletnich studiów magisterskich, co łączyło się z potrzebą opracowania szczegółowych programów do każdego przedmiotu w postaci rozkładów materiału względnie instrukcji przedmiotowych i wykazów lektury, w celu ułatwienia studentom organizacji samodzielnej pracy. Jednocześnie opracowano program pięcioletnich studiów zaocznych. Studenci roku IV kończyli studia w oparciu o jednolity plan czteroletnich studiów magisterskich. Prowadzone egzaminy wykazały, iż studenci w dobrym stopniu opanowali wymagane zakresy wiedzy. Blisko 80% seminarzystów - studentów ostatnich lat studiów dziennych i zaocznych, w terminie złożyło egzaminy magisterskie, a ich prace ocenione zostały jako dobre i bardzo dobre. Czterech magistrantów ukończyło studia z wyróżnieniem¹. Wszyscy studenci studiów dziennych i zaocznych z powodzeniem zaliczyli praktyki zawodowe, uzyskując wysokie oceny, dobre i bardzo dobre opi-

nie z bibliotek i ośrodków informacji naukowej, w których te praktyki odbywali.

Oprócz studiów dziennych i studiów zaocznych Zakład w roku akad. 1983/84 prowadził dwa studia podyplomowe: I Studium Podyplomowe Bibliotekoznawstwa dla absolwentów różnych kierunków studiów wyższych (Kierownik: dr Michał Zięba), II Studium Podyplomowe dla absolwentów bibliotekoznawstwa w zakresie bibliotek szkolnych i pedagogicznych (Kierownik: doc. dr hab. Wacława Szelińska, następnie ad. dr Maria Jazowska-Gumulska). Zaistniały pewne trudności z rekrutacją na ten typ studiów, nie zostały w pełni wykorzystane limity miejsc. Z pewnymi trudnościami przebiegała również rekrutacja na pierwszy rok studiów dziennych i zaocznych, ponieważ Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki wstrzymało rekrutację. Liczne interwencje spowodowały otwarcie spóźnionego naboru na I rok studiów dziennych, nie prowadzono natomiast rekrutacji na studia zaoczne.

W roku akad. 1983/84 prowadzono różne formy działalności wychowawczej wśród studentów. Na każdym roczniku powstał studencki samorząd. Z inspiracji opiekunów grup organizowano rozmaite imprezy kulturalno-turystyczne (otrzęsiny, wieczorki towarzyskie, wycieczki do bibliotek, muzeów, wyjścia na spektakle teatralne). W dalszym ciągu rozwijał się studencki ruch naukowy, co znalazło potwierdzenie w zebraniach Koła Naukowego "Bibliologów", dwu naukowych wycieczkach (Warszawa, Poznań), a także w zorganizowanym VII Seminarium Naukowym nt. Jan III Sobieski i wiktoria wiedeńska w książce i prasie. W seminarium wzięli udział studenci wszystkich lat studiów oraz pracownicy naukowcy Zakładu. Koło Naukowe z inspiracji doc. dr hab. W. Szelińskiej zorganizowało w dniach 1-21 lipca 1984 r. obóz naukowy w Bibliotece Seminarium Duchownego w Pelplinie. Wzięło w nim udział 13 studentów pod naukowym kierownictwem

doc. dr hab. W. Szelińskiej i mgr Barbary Góry. Udział w pracach wzięła też dr Maria Radwańska.

Studenci bibliotekoznawstwa uczestniczyli w wielu uczelnianych imprezach organizowanych m.in. przez ZSP i LOK.

KADRA NAUKOWO-DYDAKTYCZNA I JEJ ROZWÓJ

W roku akad. 1983/84 stan zatrudnienia w Samodzielnym Zakładzie Bibliotekoznawstwa przedstawiał się następująco (dane na dzień 30 września 1984 r.):

Charakter zatrudnienia	prof.	doc.	ad dr hab.	ad.	st. wykł.	st. as.	as.	as. st.	inż. tech.	lek-tor	bi-bl.	razem
Pełnozatrudnieni	-	1	1	5	1	8	1	1	1	-	2	21
Zatrudnieni na 1/2 etatu	-	1	-	4	-	-	-	-	1	-	-	6
Zatrudnieni na umowę-zlecenie	2	3	-	5	3	2	-	-	-	4	-	19
Razem	2	5	1	14	4	10	1	1	2	4	2	46

Wśród osób zatrudnionych na 1/2 etatu znajdowali się wysocy specjaliści, wieloletni praktycy, zatrudnieni na stanowiskach kustoszy i st. kustoszy dyplomowanych w różnych typach bibliotek.

Rozwój naukowy kadry odbywał się przede wszystkim drogą samodzielnej pracy asystentów czy adiunktów, którzy w większości w sposób umiejętny łączyli obowiązki dydak-

tyczne z poczynaniami badawczymi. Wszyscy adiunkci pracowali nad tematami rozpraw habilitacyjnych. Z dniem 1 października 1984 na stanowisko docenta powołana została dr hab. Wacława Szelińska, dotychczasowy adiunkt, która tytuł doktora habilitowanego w zakresie historii nauki otrzymała w grudniu 1983 r. Pięciu starszych asystentów, mając otwarte przewody doktorskie, poczyniło znaczne postępy w badaniach; jedna praca doktorska została przyjęta przez promotora. W zakładzie została obroniona praca doktorska st. asyst. mgr Danuty Adamczyk (listopad 1983) nt. "Wydawnicza i kulturotwórcza działalność Spółki Nakładczej "Książka" (1904-1914)" - pisana pod kierunkiem doc. dr hab. Jerzego Jarowieckiego (recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Myśliński, doc. dr hab. Irena Bar-Swięch).

Doktoranci otrzymywali stypendia doktorskie, jeden korzystał z urlopu naukowego, jedna osoba przebywała na stażu w IBL PAN w Warszawie (mgr Władysława Wójcik).

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA - PUBLIKACJE

Działalność badawczą pracownicy Zakładu prowadzili w oparciu o przyjęte wieloletnie plany badań własnych, związanych przede wszystkim z przygotowaniem rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, a także podejmowali zespołowe badania empiryczne związane z pracami nad modelem biblioteki szkolnej. Realizowano problemy skupione w kilku grupach tematycznych: 1. Historia książki i wydawnictw; 2. Historia i funkcje społeczne bibliotek - czytelnictwo; 3. Bibliografia; 4. Czasopiśmiennictwo XIX i XX wieku; 5. Wiedza o kulturze literackiej; 6. Historia nauki i biografistyka. Podejmowano też pojedyncze tematy związane z problemami pedagogiki i informacji naukowej.

Wyniki badań przedstawiono na zebraniach naukowych

Zakładu, poddając je krytycznej dyskusji, na sesjach naukowych o zasięgu regionalnym i ogólnokrajowym, publikowano je także na łamach czasopism naukowych i w tomach prac zbiorowych. Bliższe dane przedstawiają zestawienia i tabele:

1. Tematyka zebrań naukowych w Zakładzie

1. dr Maria Radwańska: Zawód bibliotekarza,
2. dr Józef Zając: Kształtowanie osobowości bibliotekarza,
3. dr Tadeusz Frączyk: Odgłos muzy na dźwięk weselnych okrzyków 19 listopada 1761 r. w Wołczynie,
4. dr Franciszek Kleszcz: IV Międzynarodowa Konferencja Studyjna nt. badań klasyfikacji (Niemcy Zachodnie 1982),
5. mgr Andrzej Buck: Czasopisma literackie młodych w latach 1944-1960,
6. doc. dr hab. Irena Bar-Swięch: Wspomnienia o prof. dr hab. Helenie Więckowskiej.

2. Referaty wygłoszone publicznie,
na konferencjach naukowych

- doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki: Czasopisma pedagogiczne w Polsce Ludowej. 16 luty 1984 Polska Akademia Nauk, Oddział w Krakowie. Komisja Nauk Pedagogicznych²,
- doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki: Czasopisma pedagogiczne w Polsce Ludowej - powstanie i rozwój, 20-21 luty 1984 Ogólnopolska Sesja Naukowa nt. Historia Prasy Polskiej Ludowej, zorganizowana przez IBL PAN, Pracownię Czasopiśmiennictwa Polskiego oraz Komisję Historii Prasy Komitetu Nauk Historycznych PAN w Warszawie. Zaborów³,
- doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki: Stan kadr naukowych w instytutach i zakładach bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w uniwersytetach i wyższych szkołach pedagogicznych.

Centralny Ośrodek Metodyczny Studiów Nauczycielskich, Zespół Kierunkowy Bibliotekoznawstwa. WSP Kraków.

- as. stażysta mgr Wiesław Magiera: Prasa młodzieżowa w Polsce w latach 1944-1948. 23-25 IV 1984 Katowice - Lubliniec. VII Ogólnopolskie Seminarium Prasoznawcze, Uniwersytet Śląski,

- st. as. mgr Marek Pieczonka: Dawna i współczesna prasa młodzieży polskiej. Katowice - Lubliniec 23-25 IV 1984.

3. Sesja naukowa nt. Rola bibliotek szkolnych na terenie Krakowa

Wyniki badań prowadzonych w kilkunastu szkołach podstawowych i zawodowych przez zespół, w składzie: mgr Hanna Batorowska, mgr Anna Faber, mgr Barbara Góra oraz mgr Leszek Żyła - pod kierunkiem doc. dra hab. Jerzego Jarowieckiego przedstawione zostały na Sesji naukowej zorganizowanej przez Samodzielny Zakład Bibliotekoznawstwa i Oddział Kształcenia Nauczycieli w Krakowie w dniu 17 stycznia 1984. Referaty przygotowali i wygłosili:

- st. as. mgr Anna Faber: Funkcjonowanie bibliotek szkolnych,

- st. as. mgr Barbara Góra: Warsztat informacyjny w bibliotekach szkół podstawowych,

- st. as. mgr Hanna Batorowska: Informacja naukowa w średnich szkołach zawodowych,

- st. as. mgr Leszek Żyła: Zainteresowania czytelnicze uczniów klas ósmych szkół podstawowych w dzielnicy Krowodrza w Krakowie⁴.

4. Prace opublikowane i oddane do druku

Ważnym osiągnięciem było wydanie przez Zakład w 1984r. kolejnego tomu "Prac Bibliotekoznawczych" (z. 2) w serii "Roczników Naukowo-Dydaktycznych WSP w Krakowie", o objęto-

ści 13,5 ark. wyd. W tomie tym znalazły się rozprawy i artykuły (W. Szelińska, H. Kuna-Batorowska, M. Konopka, W. Wójcik, A. Faber) oraz materiały i sprawozdania (J. Bujał, B. Góra, L. Żyła, J. Jarowiecki).

Rozprawy, artykuły i recenzje pracowników Zakładu publikowane były w Wydawnictwie Naukowym WSP w Krakowie, w czasopiśmie PAN o zasięgu ogólnopolskim ("Kwartalnik Historii Prasy Polskiej", "Ruch Literacki", "Dzieje Najnowsze", "Pamiętnik Literacki"), wydawnictwach instytutów naukowych ("Zeszyty Prasoznawcze"), uniwersytetów (Uniwersytet Śląski), wydawnictwach WSP (Kraków, Bydgoszcz, Rzeszów). Część dorobku badawczego w postaci kartotek bibliograficznych zgromadzona jest w pracowniach Zakładu (Kartoteka tytułów polskiej prasy konspiracyjnej 1939-1945, Bibliografia rozpraw i artykułów o życiu literackim i prasie konspiracyjnej za lata 1945-1980, Bibliografia rozpraw i artykułów z zakresu czytelnictwa za lata 1945-1975).

Łącznie w roku akad. 1983/84 opublikowane zostały dwie książki, 25 rozpraw i artykułów, 27 recenzji i sprawozdań. Przygotowano i złożono do druku 5 książek, 30 rozpraw i artykułów, 7 recenzji i sprawozdań. Tabele 2 i 3 przedstawiają dane bardziej szczegółowe.

Tabela 2

Prace opublikowane w roku akad. 1983/84

Grupa tematyczna	Książki brozury	Rozprawy artykuły	Recenzje sprawozd.	Razem
Historia książki i wydawnictw	-	2	1	3
Historia i funkcje społeczne bibliotek - czytelnictwo	-	3	-	3
Bibliografia	-	4	5	9
Czasopiśmiennictwo XIX i XX w.	-	10	16	26
Wiedza o kulturze literackiej	1	2	4	7
Historia nauki i biografistyka	1	3	1	5
Pedagogika - dydaktyka	-	1	-	1
Razem	2	25	27	54

Tabela 3

Prace złożone i przyjęte do druku w roku akad. 1983/84

Grupa tematyczna	Książki	Rozprawy	Recenzje	Razem
Historia książki i wydawnictw	-	7	1	8
Historia i funkcje społeczne bibliotek	-	3	-	3
Bibliografia	1	-	1	2
Wiedza o kulturze literackiej	2	9	2	13
Historia nauki, biografistyka	1	3	-	4
Informacja naukowa	1	1	-	2
Czasopiśmiennictwo XIX i XX w.	-	7	3	10
Razem	5	30	7	42

UDZIAŁ ZAKŁADU W POZAUCZELNIANYM ŻYCIU NAUKOWYM

Podobnie jak w latach minionych, tak i w roku akad. 1983/84 pracownicy naukowcy Zakładu uczestniczyli w kilku konferencjach naukowych organizowanych przez różne środowiska naukowe. W dniach 14-17 grudnia brali udział w Sesji Naukowej nt. "Zróżdła do badań księgoznawczych" zorganizowanej w Kielcach (Jodłowy Dwór) przez Zakład Bibliotekoznawstwa WSP w Kielcach i Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Warszawskiego (doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki, mgr Bożena Pietrzyk). W Sesji Naukowej nt. "Historia Prasy Polski Ludowej", w dniach 20-21 lutego 1984, zorganizowanej przez Pracownię Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego IBL PAN i Komisję Historii Prasy Ko-

mitetu Nauk Historycznych PAN w Warszawie (Zaborów) uczestniczyli doc. dr hab. Jerzy Jarowiecki (referat), mgr Wiesław Magiera, mgr Bożena Pietrzyk, mgr Władysława Wójcik. W kwietniu 1984 r. (13 IV) dr Maria Jazowska-Gumulska wzięła udział w Seminarium Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UW poświęconym zagadnieniom specjalizacji z zakresu bibliotek szkolnych. W tym samym miesiącu w zebraniu Zespołu kierunkowego Bibliotekoznawstwa Centralnego Ośrodka Metodycznego Studiów Nauczycielskich na temat stanu kadr i ich rozwoju w instytutach i zakładach bibliotekoznawczych wzięli udział doc. dr hab. J. Jarowiecki (referat), dr hab. Wacława Szelińska. 4 maja 1984 r. uczestnikami sesji popularnonaukowej nt. Historia i współczesność Ludowego Wojska Polskiego byli: doc. dr hab. J. Jarowiecki i dr D. Adamczyk (referat). W VII Ogólnopolskim Prasoznawczym Seminarium Naukowym nt. Dawna i współczesna prasa młodzieży polskiej, zorganizowanym przez Zakład Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w dniach 23-25 maja 1984 r., wzięli udział dr Z. Sokół (referat), mgr M. Pieczonka (referat), mgr W. Magiera (referat) oraz grupa seminarzystów.

Niezależnie od udziału w konferencjach naukowych pracownicy Zakładu biorą udział w pracach różnych zespołów, komisji naukowych, współpracują z instytucjami, towarzystwami naukowymi i kulturalno-oświatowymi. Są to m.in. Komisja Oddziału PAN w Krakowie (Komisja Historycznoliteracka, Komisja Prasoznawcza, Komisja Nauk Pedagogicznych), Komisja Historii Prasy Komitetu Nauk Historycznych PAN w Warszawie, redakcje Oddziału PAN w Krakowie ("Nauka dla Wszystkich", "Ruch Literacki", "Rocznik PAN"), Pracownia Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego XIX i XX wieku IBL PAN w Warszawie, Zespół Naukowo-Badawczy Historii Dziennikarstwa Polski Ludowej UW, Zakład Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego, Zakłady Bibliotekoznawstwa i Informacji Nauko-

wej Uniwersytetu Śląskiego i WSP w Kielcach, Ośrodek Badań Prasoznawczych w Krakowie, Instytut Kształcenia Nauczycieli w Warszawie i Oddziały Kształcenia Nauczycieli w Krakowie, Kielcach i Tarnowie, Rzeszowskie Towarzystwo Przyjaciół Nauki, Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Wydawców Książek, Towarzystwo Miłośników Książek, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Związek Nauczycielstwa Polskiego, biblioteki uczelniane WSP w Krakowie, Zielonej Górze, Rzeszowie, AGH, Miejska Biblioteka Publiczna w Krakowie, Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna w Krakowie. Współpraca ta wyrażała się w tych samych formach, co w latach ubiegłych, o czym pisano w poprzednim tomie "Prac Bibliotekoznawczych".

PRZYPISY

- * Informacje za lata ubiegłe w: J. Jarowiecki: Działalność dydaktyczno-wychowawcza i naukowa Samodzielnego Zakładu Bibliotekoznawstwa Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w latach 1980-1983. Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie, z. 839: Prace Bibliotekoznawcze 2, 1984, s. 269-299.
1. Por. Barbara Góra: Bibliografia prac magisterskich wykonanych w Samodzielnym Zakładzie Bibliotekoznawstwa Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie za lata 1982-1983. Kraków 1984.
  2. "Echo Krakowa" 1984 z dnia 16 lutego.
  3. Józef S. Waluś: Dzieje prasy Polski Ludowej (Symposium historyków prasy). "Zeszyty Prasoznawcze" 1984 nr 3 s. 161-163; druk materiałów: "Kwart. Hist. Prasy Pol." 1985 nr 1-2 s. 150-152.
  4. Na temat sesji pisała m.in. Grażyna Sznajder: Funkcjonowanie bibliotek szkolnych. "Przegląd Oświatowo-Wychowawczy" 1984 nr 1-2 s. 150-152.